

DEELPROJECTPLAN ONDERWIJS-EN OPLEIDINGSREGIO ZUID OOST NEDERLAND

**Bewustzijn van doelmatigheid van zorg:
Een onderscheidende competentie
van toekomstige specialisten**

Datum: September 2016

Deelproject(en) bewustzijnsproject: 1B. Gemaakte kosten vergelijken, 1C. Efficiënt organiseren, 2A. De dont's, 2B. Bieden we de gewenste kwaliteit

Projectleider: Dr. Cindy Noben

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Doelstellingen.....	3
3. Resultaten.....	4
3.1 Inbedding in lokale structuren.....	4
3.2 Landelijke, regionale en lokale opleidingsvisitaties	4
3.3 Leernetwerk en projectteam	4
3.4 Benchmarking.....	4
3.5 Efficiënt organiseren.....	5
3.6 Verspilling vermijden	5
3.7 De kwaliteit van zorg	5
4. Uitvoering.....	5
4.1 Inbedding in lokale structuren.....	5
4.2 Landelijke, regionale en lokale opleidingsvisitaties	5
4.3 Leernetwerk en projectteam	6
4.4 Benchmarking.....	6
4.5 Efficiënt organiseren.....	6
4.6 Verspilling vermijden	6
4.7 De kwaliteit van zorg	6
5. Duur project.....	7
6. Mijlpalen.....	7
7. Projectstructuur	7

1. Inleiding

Op 1 december 2015 is het Bewustzijnproject gestart. Dit project van het College geneeskundige Specialismen (CGS) heeft tot doel: ‘artsen bewust te maken van het leveren van doelmatige zorg’ met name door dit in te bouwen in de geneeskundige vervolgopleidingen. Het project loopt tot 30 november 2018 en wordt gesubsidieerd door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Onze zorg ook in de toekomst betaalbaar houden is de lastige taak van allen die bij de gezondheidszorg betrokken zijn. De overtuiging van vele beroepsbeoefenaren en van de politiek is dat de arts een cruciale rol speelt in het vormgeven van doelmatige en kosteneffectieve zorg. Daarom zal hieraan in elke geneeskundige vervolgopleiding aandacht besteed moeten worden. Dit is wat het Bewustzijnsproject beoogt.

Reeds lopende, lokale of regionale projecten zoals ‘Choosing Wisely’, ‘Dappere Dokters’ en het Doelmatigheidsprofiel van de OOR ZON, kijken naar meer parameters dan alleen de strikte kosten in geld. Het CanBetter project van de KNMG was een eerste aanzet om doelmatigheid op de nationale opleidingsagenda te krijgen. Het Bewustzijnsproject gaat een stap verder en moet nationaal bewustzijn creëren. Inhoudelijk gaat het project over een verandering van de werkwijze op de leer-werkvloer en zal resulteren in praktische handvatten voor opleidingsgroepen om doelmatigheid en kostenbewustzijn in de opleiding in te bedden.

Het CGS heeft de uitvoering van het Bewustzijnsproject belegd bij de Universiteit Maastricht. Hoewel het project centraal wordt aangestuurd, is het uitgangspunt dat iedere onderwijs- en opleidingsregio (de OOR’s) het ‘kosteneffectief kwaliteit leveren’ in de opleidingen vorm gaat geven. Netwerken van opleiders, stafleden en aios worden samengesteld waarbinnen o.a. bestaande initiatieven worden geïnventariseerd en praktische handvatten voor opleiden worden ontwikkeld, gedeeld en geïmplementeerd. Overigens beperkt het project zich vanwege de verbinding met de OOR-regio’s niet tot de medische specialismen. Het project omvat alle medische vervolgopleidingen en dus ook de huisartsgeneeskunde, de zorg voor verstandelijk gehandicapten, het specialisme ouderengeneeskunde, de sociaal geneeskundige specialismen et cetera.

In het deelprojectplan “Bewustzijn van doelmatigheid van zorg: De competentie van de toekomstige specialist” wordt de aanpak van OOR ZON beschreven. Dit deelprojectplan richt zich voornamelijk op de volgende deelprojecten uit het bewustzijnsproject: 1B. Gemaakte kosten vergelijken; 1C. Efficiënt organiseren; 2A. De dont’s; en 2B. Bieden we de gewenste kwaliteit. Daarnaast richt het deelprojectplan zich ook op de implementatie van doelmatigheid als competentie binnen de opleiding en het leerproces daar omheen (of dat daar voor nodig is). In het bijzonder wordt de focus op de medische specialistische vervolgopleidingen gelegd.

2. Doelstellingen

De centrale vraagstelling voor dit projectplan luidt als volgt: “Hoe krijg je doelmatigheid van zorg in de opleiding ingebed?” Om in dit antwoord te voorzien is tot doel gesteld om de implementatie van het thema doelmatigheid verder te bevorderen. Dit middels twee primaire aandachtsgebieden:

- (i) De implementatie van bewustzijn van doelmatigheid van zorg als competentie voor artsen in de vervolgopleiding. Hiermee gepaard gaat het implementeren van een adequaat leerproces en functionele opleidingsmethoden voor artsen in opleiding tot specialist t.a.v. kosteneffectief kwaliteit leveren.

→ Doelmatigheid inbedden in de medische vervolgopleiding

- (ii) De actieve implementatie van de deelprojecten [1B. Gemaakte kosten vergelijken, 1C. Efficiënt organiseren, 2A. De dont's, 2B. Bieden we de gewenste kwaliteit] van het bewustzijnsproject ten aanzien van het ontwikkelen en implementeren van doelmatigheidsvraagstukken in het zorgproces.
→ **Doelmatigheid inbedden in het zorgproces**

3. Resultaten

Door het deelproject "Bewustzijn van doelmatigheid van zorg: Een onderscheidende competentie van toekomstige specialisten" zijn de volgende resultaten per 1 september 2018 gerealiseerd:

V.w.b. doelmatigheid inbedden in de opleiding:

3.1 Inbedding in lokale structuren

Continu door ontwikkelen van handvaten ten aanzien van het implementeren van het thema doelmatigheid binnen de medische vervolgopleiding (bijvoorbeeld door het updaten van de lokale opleidingsplannen). Dit in nauwe samenwerking met de opleidingsgroep ten aanzien van de borging van de implementatie van het thema.

Handvaten ontwikkelen en aanbieden ten aanzien van supervisie en toetsing op de werkvloer (door bijvoorbeeld aios te toetsen of zij op dit gebied voldoende competentie hebben opgedaan).

3.2 Landelijke, regionale en lokale opleidingsvisitaties

Handvaten bieden aan opleidingsvisitaties (externe opleidingsvisitaties (RGS) en interne opleidingsaudits (of vergelijkbaar)) over hoe de opleidingen geëvalueerd zouden kunnen worden t.a.v. de implementatie van het thema als vast opleidingskenmerk (bijvoorbeeld door het verifiëren van het thema in de opleidingsplannen en het bespreken van de toetsingsmethodieken hieromtrent). De opleidingsvisitaties (externe opleidingsvisitaties (RGS) en interne opleidingsaudits (of vergelijkbaar)) exploreren in samenspraak met opleiders en andere belanghebbenden hoe aan deze vorm van maatschappelijk redeneren gestalte te geven en hoe de betreffende activiteiten omtrent doelmatigheid in kaart gebracht kunnen worden (bijvoorbeeld door beoordelingen en toetsing op basis van o.a. bekwaamheidsniveaus, balanced score cards, od.).

Vervolgens is het streven om doelmatigheid van zorg als vast onderwerp in de verschillende opleidingsvisitaties te laten terugkomen.

3.3 Leernetwerk en projectteam

Borgen van een leernetwerk/projectteam binnen de OORZON t.a.v het inbedden van doelmatigheid van zorg in de vervolgopleiding. Kennisdisseminatie en leren van mekaar zijn de fundamentele pijlers.

V.w.b. doelmatigheid inbedden in het zorgproces:

3.4 Benchmarking

Het bespreken van gemaakte kosten in benchmarks tussen personen en tussen afdelingen, lokaal en regionaal waarbij tevens 'Patient related outcome measures' in het project betrokken zijn.

3.5 Efficiënt organiseren

Binnen de (regionale) opleidingsafdelingen worden voorbeelden gegeven ten behoeve van het continu verbeteren van en optimaal efficiënt maken van zorgprocessen.

3.6 Verspilling vermijden

Reeds in de vervolgopleiding aandacht schenken aan onnodige, onzinnige, dubbelop zorg om verspilling te vermijden en onnodige praktijkvariatie te beperken.

3.7 De kwaliteit van zorg

Het bespreken en vergelijken van uitkomsten gerelateerd aan de kwaliteit van zorg, voor zowel (primair) de patiënt, maar ook de medewerkers, de organisatie en de maatschappij in zijn geheel.

De hierboven genoemde resultaten worden gedeeld met de ziekenhuizen uit de regio en het Bewustzijnsproject en via www.bewustzijnsproject.nl en <https://doelmatigheidoorzon.wordpress.com/> ter beschikking worden gesteld.

4. Uitvoering

V.w.b. doelmatigheid inbedden in de opleiding:

4.1 Inbedding in lokale structuren

Aios en leden van de opleidingsgroep, ondersteund door regionale en/of lokale coördinatoren doelmatigheid, en eventueel medewerkers van de leerhuizen en/of leden van de COC werken samen aan de ontwikkeling van concrete handvaten om doelmatigheid binnen de medische vervolgopleiding te implementeren en als dusdanig op te nemen in de lokale opleidingsplannen. Hiervoor komen eerder genoemde partijen op regelmatige basis samen, updaten zij het huidige opleidingsplan zodat doelmatigheid een plek krijgt binnen de 'vaststaande opleidingsaspecten' (bijvoorbeeld i.h.k.v. discipline overstijgend onderwijs od.) en wordt een addendum t.a.v. nieuwe ontwikkelingen van het thema toegevoegd (zoals bijvoorbeeld supervisie en toetsing op de werkvloer en bekwaam verklaren in het bewustzijn van doelmatigheid).

4.2 Landelijke, regionale en lokale opleidingsvisitaties

Aios en leden van de opleidingsgroep, ondersteund door regionale en/of lokale coördinatoren doelmatigheid, en eventueel medewerkers van de leerhuizen en/of leden van de COC, zorgen ervoor dat doelmatigheid van zorg een vast onderwerp is tijdens de opleidingsvisitaties van de (eigen) vervolgopleidingen. Samen worden bekwaamheidsniveaus aangaande doelmatigheid gedefinieerd voor de verschillende activiteiten waarmee men in de vervolgopleiding in aanraking komt. Tevens worden kaders ontwikkeld om het leerproces t.a.v. doelmatigheid van zorg in de vervolgopleiding te toetsten (zie punt 4.5). Tijdens opleidingsvisitaties kunnen concrete voorbeelden gegeven worden van de activiteiten waarmee behaalde bekwaamheidsniveaus zijn verwezenlijkt en hoe dit bijgedragen heeft aan het optimaliseren van het maatschappelijk redeneren van een opleidingsgroep.

Regionale en/of lokale coördinatoren doelmatigheid, en eventueel medewerkers van de leerhuizen en/of leden van de COC bieden suggesties aan de opleidingsvisitaties (externe opleidingsvisitaties (RGS) en interne opleidingsaudits (of vergelijkbaar)) over hoe de opleidingen geëvalueerd kunnen worden t.a.v. de

implementatie van het thema als vast opleidingskenmerk. Geadviseerd zal worden om minimaal de opleidingsplannen te bespreken, alsook de toetsingsmethodieken voor wat betreft 'bewustzijn van doelmatigheid' als competentie.

4.3 Leernetwerk en projectteam

Een leernetwerk wordt gevormd door een zich ontwikkelende combinatie van onder andere aios, leden van de opleidingsgroep, lokale en regionale coördinatoren, en andere individuen met interesse in doelmatigheid van zorg binnen de vervolgopleiding. Het einddoel is niet concreet te omschrijven, maar binnen het leernetwerk wisselen ze deskundigheid uit en zijn ze met elkaar op zoek naar nieuwe inzichten. Tevens dissemineren ze kennis en best practices om ook anderen te betrekken binnen het leernetwerk en doelmatigheid van zorg breed in de vervolgopleiding uit te spreiden en te borgen.

V.w.b. doelmatigheid inbedden in het zorgproces:

4.4 Benchmarking

Aios en leden van de opleidingsgroep bespreken de gemaakte kosten in benchmarks tussen personen en tussen afdelingen, zowel op lokaal als regionaal vlak. De geaggregeerde gegevens over de gemaakte kosten én de patiënt gerelateerde uitkomsten worden regionaal gedissemineerd als belangrijke bron op voor feedback en leren. De gegevens worden beschikbaar voor stafleden en aios in de kliniek(en). Vergelijkingen tussen afdelingen, bijvoorbeeld van spiegelinstellingen, worden gemaakt. Aios nemen deze uitvoeringsactiviteiten op in hun portfolio in het kader van de modernisering en individualisering van de medische vervolgopleiding.

4.5 Efficiënt organiseren

De aios draagt bij aan het inrichten van efficiënte zorgprocessen door o.a. doelmatigheid continu op de agenda te plaatsen binnen diverse opleidingsmomenten. Te denken valt hierbij aan consultvoering, time management, overdracht, communicatie en samenwerking tussen andere zorgprofessionals, etc. De aios leert processen stroomlijnen door actieve participatie in initiatieven gericht op doelmatigheid van zorg. Aios nemen deze uitvoeringsactiviteiten op in hun portfolio in het kader van de modernisering en individualisering van de medische vervolgopleiding.

4.6 Verspilling vermijden

In een steeds veranderend zorglandschap is het almaar moeilijker niet terug te vallen op 'defensieve geneeskunde'. De aios dient kennis te nemen van de dont's uit de dagelijkse praktijk. De aios zal zelf kritisch moeten kijken naar de dagelijkse praktijk en zich bij ieder consult de vraag moeten stellen of alles wat kan moet. Aios zoeken aansluiting bij bestaande activiteiten en implementeren initiatieven uit een keuze van ideeën (nationaal en internationaal zoals o.a. choosing wisely), ondersteund door de opleidingsgroep. Aios nemen deze uitvoeringsactiviteiten op in hun portfolio in het kader van de modernisering en individualisering van de medische vervolgopleiding.

4.7 De kwaliteit van zorg

Aios en leden van de opleidingsgroep bespreken de impact van de zorg of het zorgproces op (primair) de patiënt, andere zorgprofessionals, de organisatie en de maatschappij in zijn geheel. De uitkomsten gerelateerd aan de kwaliteit van zorg(processen) worden tegen het licht gehouden. Vergelijkingen tussen afdelingen, zowel op lokaal als regionaal vlak, dragen bij als feedback- en leermoment. De gegevens

worden beschikbaar voor stafleden en aios in de kliniek(en). Aios nemen deze uitvoeringsactiviteiten op in hun portfolio in het kader van de modernisering en individualisering van de medische vervolgopleiding.

5. Duur project

Het project is gestart in april 2016 en eindigt op 1 september 2018.

6. Mijlpalen

Gelet op de doelstelling, resultaten en uitvoeringsactiviteiten als hiervoor omschreven zijn de volgende mijlpalen te benoemen:

- Per 1 april 2017 verrichten alle medische specialistische vervolgopleidingen in de verschillende opleidingsziekenhuizen in de OOR ZON ten minste één van de activiteiten zoals vernoemd in '4. Uitvoering'
- Per 1 april 2017 zijn disseminatie en mainstreaming in volle gang
- Per 1 oktober 2017 heeft ten minste 1 leernetwerkbijeenkomst plaats gevonden en zijn concrete actiepunten vastgesteld die voor eind 2018 gestalte krijgen
- Per 1 april 2018 is 'doelmatigheid van zorg' onderdeel van de interne opleidingsvisitaties (interne audits of vergelijkbaar) van de vervolgopleidingen OORZON en kunnen opleidingsgroepen goed beargumenteren hoe zij aan dit maatschappelijk relevante thema vorm geven.
- Per 1 april 2018 berust een duidelijke handhaving op de implementeren van het thema doelmatigheid; zowel v.w.b. in het zorgproces als in de vervolgopleiding
- Per 30 november 2018 zijn vanuit de OOR ZON ten minste 5 (wetenschappelijke) bijdragen geleverd betreffende het thema 'doelmatigheid' aan (inter)nationale symposia of (inter)nationale literatuur waarbij OOR ZON een duidelijke samenwerking kent met het Bewustzijnsproject, en daar in vergelijking met de andere OOR's een duidelijke voortrekkersrol in heeft.

7. Projectstructuur

Deelprojectleider Bewustzijnsproject, regio-coördinator OOR ZON doelmatigheid: dr. Cindy Noben

In een eerste verkenning wordt een delegatie van afgevaardigde medisch specialisten uit de COC OOR ZON beanderd (zie tabel hierbeneden). Vervolgens zal op basis van deze verkenning de projectstructuur verder worden uitgewerkt.

Partner Instelling OOR ZON	OORZON (COC) afgevaardigden
Zuyderland Medisch Centrum Heerlen-Sittard	Dr. M. Sosef, Chirurg Prof. Dr. I. Heyligers, Orthopeed/ Decaan Leerhuis/ vz Cie I,I&S
Máxima Medisch Centrum Veldhoven-Eindhoven	M. Dings, Manager MMC Academie Dr. G. Slooter, Chirurg Prof. Dr. M. Bongers, Gynaecoloog

Catharina Ziekenhuis Eindhoven	Drs. L. van Coppenolle, Manager service eenheid Onderwijs en Onderzoek Prof. Dr. F. Smeenk, Longarts/ vz COC OOR ZON Dr. H. Brackel, Kinderarts/ vice vz RGS
Psychiatrie OOR ZUID	Dr. J. Strik, Psychiater
GGZ Eindhoven	Dr. M. Marcelis, Psychiater
Adelante Zorggroep Hoensbroek	Dr. T. Joosten, Manager Kenniscentrum, beleid en kwaliteit Drs. W. Backx, Revalidatiearts
VieCuri Medisch Centrum Venlo	Prof. Dr. J. van den Berg, Decaan/ vz Cie P&F Dr. M. de Rooij, Dermatoloog
Sint Jans Gasthuis Weert	E. Kerkvliet, Affiliatiecoördinator
Elkerliek Ziekenhuis Helmond	H. Daniels, Beleidsmedewerker Raad van Bestuur
Laurentius Ziekenhuis Roermond	Dr. J. Leijtens, Affiliatiecoördinator
Sint Anna Zorggroep Geldrop	Dr. A. Toorians, Internist/ vz Cie Medisch Opleidingsbeleid
Maastricht UMC+	Prof. Dr. M. de Haan, Radioloog/ vz COC Dr. W. van Mook, Internist-Intensivist/ Directeur Academie Medische Vervolgopleidingen Prof. Dr. L. Stassen, Chirurg Dr. R. Rennenberg, Master coördinator opleiding geneeskunde

OOR ZON stelt elk half jaar een voortgangsrapportage op voor het bewustzijnsproject, dat deze rapportage doorgeleidt naar het CGS. Daarnaast stelt het OOR ZON een korte tweemaandelijks managementrapportage op met een beschrijving van de voortgang.

Op verzoek van het bewustzijnsproject zal er medewerking worden verleend aan interviews, het opstellen van artikelen ten behoeve van de website www.bewustzijnsproject.nl en <https://doelmatigheidoorzon.wordpress.com/>